

לשכת עורכי הדין בישראל

ע"י ב"כ עוה"ד סיגל שהב ואח'
מהקליניקות המשפטיות והחטיבה הפלילית
במרכז האקדמי למשפט ולעסקים ברמת גן
טל': 03-6000800; נייד: 052-5973884;
פקס: 03-6000872; דוא"ל: sigal@clb.ac.il

העותרת

נ ג ד

1. השר לביטחון פנים

2. נציב שירות בתי הסוהר

ע"י פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים
טל': 073-3925027; פקס: 02-6467011

המשיבים

תגובה מקדמית מטעם המשיבים

1. בהתאם להחלטת כב' השופט פוגלמן מיום 25.3.20, מוגשת בזאת תגובה מקדמית מטעם המשיבים לעתירה שבכותרת.

2. עניינה של העתירה בבקשת העותרת כי המשיבים "ינקטו באופן מידי בצעדים הדרושים לשמירת חייהם ולהבטחת בריאותם של האסירים מעל גיל 60 והאסירים החולים הכרוניים", וזאת בהתאם לתקנות, לצווים ולהנחיות משרד הבריאות לעניין ההתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה.

כן מבקשת העותרת כי המשיבים ישחררו אסירים המצויים בקבוצת סיכון בריאותי לחלות במחלה או יוציאו אותם לחופשה מיוחדת מכוח סמכויותיהם בדין, וזאת כדי להבטיח את בריאותם על רקע התפשטות הנגיף.

3. המשיבים יטענו כי דין העתירה להידחות, הן על-הסף, הן לגופה.

דין העתירה להידחות על-הסף, מאחר שהסעד המבוקש בה – לנקוט בצעדים הדרושים לשמירת חייהם ולהבטחת בריאותם של אסירים מבוגרים או חולים – הוא סעד כוללני וכללי אשר בית המשפט הנכבד אינו נוהג לתתו.

מעבר לאמור, דין העתירה להידחות גם לגופה, משלא נפל כל פגם בהתנהלות המשיבים ובהיעדר עילה להתערבות שיפוטית בעניין. זאת, שכן **המשיבים ממילא פועלים מכוח סמכויותיהם בהתאם להוראות הדין הרלוונטיות ולהנחיות משרד הבריאות, כדי להבטיח את בריאותם ושלומו של האסירים, הסוהרים והציבור, וכדי למנוע את התפרצות והתפשטות נגיף הקורונה במתקני הכליאה.**

4. ברי, ולשם כך פועלים המשיבים כל העת, כי במסגרת המאמץ הלאומי למניעת התפשטות נגיף הקורונה בישראל, נדרש ליתן מענה לנחיצות והכורח הדחופים במניעת התפשטות הנגיף במקומות מעצר ובתי הסוהר. זאת לאור התנאים הייחודיים השוררים בבתי המאסר ואופיים כמתקנים סגורים, ובמטרה למזער את הסיכון בהדבקה בנגיף בתוך מקומות המעצר ובתי הסוהר, בשל כניסה ויציאה של גורמים מן החוץ, שעלולים להיות נשאים של הנגיף, ובשל יציאות למרחב הציבורי של עצורים ואסירים, בין במסגרת יציאה לחופשות, ובין במסגרת יציאה לבתי משפט.

5. נוכח העלייה המהירה במספר החולים בישראל, ונוכח ההערכה המקצועית האפידימיולוגית שלפיה ישנם חולים רבים במדינת ישראל **שלא ניתן לדעת על מחלתם אלא לאחר מספר ימים**, וכן נוכח אופן התפשטות המחלה אשר אינו מאפשר זיהוי מבעוד מועד של מי שעלולים לגרום להדבקה של אחרים, עלה צורך ממשי לנקוט אמצעי זהירות מחמירים יותר לגבי כלל מתקני הכליאה. זאת, בדומה למאמץ לנקוט אמצעי זהירות מחמירים ביחס לכלל האוכלוסייה האזרחית, ובשינויים המחוייבים ביחס למתקנים רגישים אלה.

לשם כך, נקטו ונוקטים המשיבים בצעדים מחמירים שנועדו לצמצם את הסיכון לאוכלוסיית בתי הסוהר על ידי הקטנת הסיכון להכנסת הנגיף אל שטח מתקני הכליאה והתפשטותו האפשרית בקרב אוכלוסיית האסירים, העצורים והסגל.

בתמצית רבה, שב"ס נערך "פנימה והחוצה" – כך, **במבט החוצה** שב"ס צמצם, ככל הניתן את האפשרות למגע עם גורמי חוץ, הן של אוכלוסיית האסירים, והן של אוכלוסיית המשרתים בשירות בתי הסוהר וזאת באמצעות הנחיות מגוונות אשר סגל המשרתים נדרש לעמוד בהן ואשר לרוב הן מחמירות יותר מההנחיות הניתנות לציבור הרחב על ידי משרד הבריאות.

במבט פנימה – במסגרת תוכנית פעולה סדורה ומפורטת – אשר החלה להתגבש כבר ביום 10.2.20, עוד בטרם זוהה ולו חולה קורונה מאומת אחד בתחומי מדינת ישראל; ואשר מתעדכנת באופן שוטף, בשים לב להערכות מצב יומיומיות שנערכות, ובשים לב לתמונת מצב התחלואה במדינת ישראל – ניתנו הוראות רלוונטיות להסדרה מחודשת של כלל ההתנהלות בתוך כתלי בתי הסוהר ובמתקני שב"ס.

כך, נציין כבר כעת, כי עוד בטרם ניתנו הנחיות משרד הבריאות לציבור הכללי המצוי מחוץ לכתלי בית הסוהר, אשר מצמצמות את התנועה במרחב הציבורי, התקבלה החלטה בשירות בתי הסוהר לצמצום מרבי של כניסת אזרחים וגורמי חוץ למתקני הכליאה, צמצום מגוון רחב של פעילויות הנובע מחשש לחשיפה של כלואים אל גורמים מהחוץ וכן צמצום, ובהמשך אף ביטול של טובות הנאה שונות.

כך בין היתר, בוטלו החל מיום 8.3.20 התייחדויות אסירים, צומצמה יציאת אסירים לחופשות עד כדי ביטולן בהמשך, צומצם מספר המבקרים במסגרת ביקורי משפחות, תוך מתן הנחיה לקיומם של כלל הביקורים של גורמים מן החוץ מאחורי מחיצה, וזאת כאמור לשם מניעת מגע קרוב עם גורמי חוץ. בנוסף לכך, אף בוטלו העברות אסירים בין בתי סוהר (למעט העברות דחופות שמטרתן למנוע סיכון חיי אדם).

בהמשך לכך ובשיתוף פעולה עם המשרד לביטחון פנים, משרד המשפטים והנהלת בתי המשפט, נערכו המשיבים למציאת מענים משפטיים לשם מניעת מגע עם החוץ במסגרת הוצאה לדיונים משפטיים במרחב הציבורי, קרי בבתי המשפט השונים ברחבי הארץ, וזאת בדרך של התקנת תקנות שעת חירום (דיוני מעצרים), התש"ף-2020 ובהמשך בהתקנת עוד סדרה של תקנות שעת חירום, אשר תכליתן, **צמצום מגע של אסירים וסגל שירות בתי הסוהר עם גורמים מן החוץ וזאת כאמור, על מנת למנוע ככל שניתן את התפרצות והתפשטות נגיף הקורונה אל בין כתלי בית הסוהר.**

המדובר בתקנות שעת חירום (מניעת כניסת מבקרים ועורכי דין למקומות מעצר ובתי הסוהר), התש"ף-2020; אי הוצאת אסירים לדיונים בבתי משפט והשתתפותם באמצעות עזרים טכנולוגיים – תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (קיום דיונים בהליכים פליליים באמצעים טכנולוגיים), התש"ף-2020; ותקנות שעת חירום (דיון בבתי הדין לפי חוק הכניסה לישראל בשל התפשטות נגיף הקורונה), התש"ף-2020.

בנוסף, ועל מנת לדלל את אוכלוסיית האסירים בבתי הסוהר ובתוך כך למנוע אפשרויות הדבקה נוספות בין כתלי בית הסוהר, הותקנו תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (חופשה מיוחדת לאסיר), התש"ף-2020, המאפשרות מתן חופשה של עד 30 ימים לפני מועד השחרור של אסירים העומדים בתנאים מסוימים, שיפורטו בהמשך. מטרתן של תקנות אלה הוא יצירת איזון עדין בין המאמץ להפחית את הצפיפות בבתי הסוהר על ידי צמצום אוכלוסיית האסירים, במטרה לצמצם את סכנת ההידבקות, ובין החובה לשמור על שלום וביטחון הציבור באמצעות קביעת קריטריונים קפדניים באשר לאוכלוסיית האסירים שלגביה יחול הסדר זה – הכל כפי שיפורט בהמשך.

באשר להוראות בדבר היגיינה וחיטוי המתקנים, הוגדרה מדיניות ברורה וסדורה של ר' אגף המטה בשירות בתי הסוהר, המפרטת את סדר פעולות החיטוי בכל רמות הסיכון הקיימות והציוד הנדרש בשמירה על היגיינה, הן בקרב האסירים והן בקרב הסוהרים.

מעבר לכך, וכפי שצוין לעיל, במסגרת ההנחיות המיוחדות לסגל המשרתים בשירות בתי הסוהר, כל סוהר/סוהרת ממלא בכניסתו לבית הסוהר הצהרת בריאות ונבדק חום גופו. בכל חשד שהוא נשללת כניסתו באופן מיידי, ופרטיו מועברים למשרד הבריאות ולרפואת הסגל בשב"ס עד שלילת היתכנות נשאות הנגיף. כך גם לגבי נותני שרות - מובילי מזון/דלק/ציוד, ואף אסירים ששבו מחופשה מיוחדת ואסירים הנקלטים במסגרת התייצבות לריצוי מאסר נדחה.

כל אלה ועוד הנחיות רבות - העוסקות בין היתר בהעמדת תאי ואגפי בידוד בבתי הסוהר השונים, וכן בהעמדת מתקן כליאה מתאים להתמודדות עם מקרה של אסירים שנמצאו מאומתים למחלת הקורונה, ומתן מענה לכלל התרחישים האפשריים - עוגנו בתכנית עבודה מפורטת וסדורה שאושרה על ידי מ"מ נציב בתי הסוהר. **מטרתה של תכנית זו, הכוללת פרקים רלוונטיים לכל אחד מתחומי אחריותו של שב"ס, היא "הצלת חיי אדם, מניעת חדירת המחלה לשב"ס והתפשטותה בתוך ומתוך מתקני הכליאה, קיום שגרת ביס"ר תקינה ככל שניתן תוך המשך שמירת האסירים במשמורת בטוחה".**

על רקע האמור וכפי שיורחב להלן, המשיבים יטענו כי הם נערכים כראוי, וכמיטב היכולת, להתמודדות עם נגיף הקורונה. **ממילא לא נפל פגם כל שהוא המצדיק התערבות שיפוטית ועל כן דינה של העתירה להידחות אף לגוף הדברים.**

כך בתמצית, וכעת ביתר הרחבה.

רקע – התפרצות המחלה והתמודדות שירות בתי הסוהר עמה

6. במהלך חודש דצמבר 2019 החלה התפרצות של המחלה הנגרמת מנגיף קורונה המכונה SARS-CoV-2 הגורם למחלה COVID-19 (להלן: **המחלה או הנגיף**). מדובר בנגיף מדבק ביותר בעוד נכון להיום, אין באוכלוסיית ישראל חסינות נגד נגיף קטלני זה, אין חיסון באמצעותו ניתן לצמצם את התפשטות המחלה ואין טיפול ספציפי ידוע. הנגיף עלול לעבור מאדם לאדם בין אם האדם מוכר ואובחן כחולה ובין אם האדם חווה תסמינים מזעריים או אף אם הוא ללא תסמינים כלשהם - אפשרות המעלה את הפוטנציאל להעברת הנגיף מאדם אחד לאנשים רבים. יצוין, כי על פי הנתונים הקיימים בשלב זה הסיכון מן המחלה גבוה משמעותית בקרב קבוצות סיכון שעליהן נמנים אנשים מבוגרים וחולים במחלות כרוניות לרבות מחלות לב, יתר לחץ דם וסכרת.

7. ביום 30.1.20, הכריז ארגון הבריאות העולמי (World Health Organization) על התפרצות הנגיף כאירוע חירום בבריאות הציבור (PHEIC) בעל השלכות בינלאומיות. ביום 28.2.20 העלה ארגון הבריאות העולמי את הערכת הסיכון העולמית להתפשטות המחלה לרמה גבוהה מאוד. ביום 11.3.20 הכריז ארגון הבריאות העולמי על המחלה כפנדמיה.

8. בהיעדר חיסון או דרכי מניעה אחרות, הדרך היחידה למנוע הדבקה והתפשטות הנגיף היא צמצום מגע עם חולים ואנשים המצויים בסיכון גבוה להדבקה האוכלוסייה בישראל בנגיף. מבחינה מעשית, בהתחשב במאפייניו הידועים של הנגיף, הדבר אפשרי רק במסגרת בידוד לתקופה של 14 ימים (תקופה הדגירה וההדבקה האפשרית) למי שבא במגע עם חולה, או שחזר מאחד היעדים בהם התפרצה המחלה.

9. מידי יום מצטברים נתונים חדשים, בעולם כמו גם בישראל, על אודות היקפי החולים במחלה, היקפי ההדבקה, אחוזי ההחלמה והתמותה. התנהלות רשויות המדינה היא אפוא התנהלות חירום דינאמית, אשר נגזרת מן המצב המשתנה, מן הנתונים החדשים שנאספים, ומן הצורך למתן מענה מיטבי לפי צו השעה, והדבר נכון אף לגבי הצעדים הננקטים במישור המשפטי – לרבות הוצאת צווים והוראות מינהל, ועדכונם באופן תכוף.
10. שירות בתי הסוהר (להלן: **שב"ס**), אשר אמון על החזקתם במשמורת בטוחה ונאותה של כ-14,000 כלואים – בין היתר בשים לב לתנאים הייחודיים השוררים בבתי המאסר ולאופיים כמתקנים סגורים – נערך, כאמור לעיל, החל מיום 10.2.20 להתפרצות המחלה, הן בהיבט של תכנון דרכי פעולתו ושינוי דפוסי עבודתו הרגילים, הן בהיבט של הכשרת הסגל והן בהיבט של רכישת ציוד מיגון וחיטוי והכנת מתקניו. שב"ס מתייחס להתמודדות עם המחלה כאל "מערכה" לכל דבר ועניין, ועושה כל שאלל ידו למניעת הדבקה והתפרצות המחלה בבתי הסוהר.
11. לשם כך פועל שב"ס, בשינויים המחויבים, בהתאם להוראות הכלליות שמוציאה מעת לעת הממשלה בכלל ומשרד הבריאות בפרט, ובראש ובראשונה לצמצום של חשיפת הכלואים והסגל למקורות הדבקה אפשריים, בכפוף להוראות כל דין. כאמור לעיל, שב"ס נערך "פנימה והחוצה" – לצמצום ככל הניתן של מגעים עם גורמי חוץ, הן של אוכלוסיית האסירים, הן באמצעות הוראות שונות לאוכלוסיית הסוהרים ועובדי שב"ס, ולהתנהלות זהירה ומתאימה להסדרת אופי הפעילות בשב"ס בימים אלה.
- נפרט.
12. ביום 15.3.20 הותקנו תקנות שעת חירום (מניעת כניסת מבקרים ועורכי דין למקומות מעצר ובתי סוהר), התש"ף-2020 (אשר בעניינן תלויות ועומדות עתירות נפרדות בפני בית המשפט הנכבד – בג"ץ 2280/20 **עדאללה ואח' נ' שירות בתי הסוהר** ובג"ץ 2282/20 **גאנם ואח' נ' שירות בתי הסוהר**). תקנות אלה הותקנו במטרה להתמודד עם החשש להדבקת כלואים המצויים בבתי מעצר או בבתי סוהר, ועל כן העקרון המנחה - בהעדר כל אמצעי אפקטיבי אחר להתמודדות עם מחלת הקורונה הוא צמצום, ככל הניתן, של היקף החשיפה של כלואים ואנשי סגל אל גורמים מהחוץ.
13. ביום 24.3.20, הותקנו תקנות שעת חירום שעניינן אי הוצאת אסירים לדיונים בבתי משפט והשתתפותם באמצעות עזרים טכנולוגיים – תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (קיום דיונים בהליכים פליליים באמצעים טכנולוגיים), התש"ף-2020; וכן תקנות שעת חירום (דיוני מעצרים), התש"ף-2020 (שהותקנו ביום 15.3.20). מכוחן של תקנות אלה מתקיימים הדיונים המפורטים בתקנות אלה באמצעות היוועדות חזותית, וככל שלא ניתן לקיים היוועדת חזותית, הם מתקיימים באמצעות הטלפון.

14. ביום 20.3.20 הותקנו תקנות שעת חירום (דיון בבתי הדין לפי חוק הכניסה לישראל בשל התפשטות נגיף הקורונה), התש"ף-2020 – המאפשרות אף הן, בין היתר, קיום דיון באשר למוחזק במשמורת שלא בנוכחותו אלא בהשתתפותו, באמצעות אמצעים טכנולוגיים, ובמידת האפשר במסגרת המאפשרת גם העברת תמונה בזמן אמת; וביום 25.3.20 הותקנו תקנות שעת חירום (דיוני ועדות השחרורים), התש"ף-2020, המגבילות את סוגי הדיונים שיתקיימו בוועדות השחרורים בתקופת מצב החירום המיוחד ואשר מאפשרות אף הן, בין היתר, קיום דיון באמצעות אמצעים טכנולוגיים כאמור.

15. ביום 27.3.20 הותקנו תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (חופשה מיוחדת לאסיר), התש"ף-2020. במסגרת תקנות אלה נקבע כי נציב שב"ס או סוהר בדרגת גונדר שהוא הסמיכו לכך, יהיה רשאי, באישור השר ובתנאים שייראו לשר, ליתן חופשה מיוחדת שלא תעלה על 30 ימים לאסיר שנתקיימו לגביו כל התנאים הבאים:

"(א) הוא אזרח ישראל או תושב ישראל, השפוט לתקופת מאסר שאינה עולה על 4 שנים ויתרת מאסרו עד למועד שחרורו המינהלי לפי סעיף 68(א) אינה עולה על שלושים ימים ביום היציאה לחופשה;

(ב) הוא לא הורשע ב"עבירת מין או אלימות חמורה" כהגדרתה בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001, או בעבירות כמפורט בפרט 1 או 2 בתוספת לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001;

(ג) הוא לא הוגדר כאסיר בטחוני או כפעיל טרור לפי כל דין".

תקנות אלה נועדו לסייע להפחתת הסיכון של התפרצות והתפשטות רחבה ומהירה של הנגיף בתוך בתי הסוהר באמצעות צמצום מספר הכלואים במתקני שב"ס, וזאת תוך הבטחת שיקולים שעניינם בהגנה על שלום הציבור וביטחונו. יצוין כי לאור תקנות אלו, שוחררו לחופשה מיוחדת עד כה למעלה מ-200 אסירים, ובהמשך יוסיפו להשתחרר אסירים נוספים לכשיעמדו בטווח הזמנים שנקבע בתקנות.

16. ביום 21.3.20 הותקנו תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש – הגבלת פעילות), התש"ף-2020 (אשר תוקנו מאז פעמיים), הכוללות הוראות בין היתר בדבר צמצום היציאה למרחב הציבורי. כפי שצוין לעיל, עוד לפני התקנת התקנות האמורות פעל שב"ס במטרה למנוע חשיפה של כלואים אל גורמים מהחוץ, בוטלו טובות הנאה שונות, ובין היתר בוטלו התייחדויות אסירים, חופשות וביקורי משפחות. כן בוטלו העברות אסירים בין בתי סוהר (למעט העברות דחופות שמטרתן למנוע סיכון חיי אדם).

17. מעבר לאמור, בהתאם להוראות הכלליות של משרד הבריאות לצמצום מגעים בכלל האוכלוסייה, נאסרו "התקהלויות" במרחב הציבורי ובתוך כך גם בשירות בתי הסוהר, והופסקו רובן המוחלט של הפעילויות החברתיות והטיפוליות המתקיימות במהלך הדברים הרגיל בבית הסוהר, כגון לימודים בקבוצה, מעורבות בקהילה ומסגרות שיקום קבוצתיות.

18. מעבר לכך, שב"ס מתמודד עם התפשטות המחלה על פי תכנית פעולה סדורה, אשר החלה להתגבש כאמור כבר ביום 10.2.10, עוד בטרם זוהה ולו חולה מאומת אחד בנגיף בתחומי מדינת ישראל, והיא מתעדכנת באופן שוטף, בשים לב להערכות מצב יום-יומיות שנערכות, להנחיות משרד הבריאות ובשים לב לתמונת מצב התחלואה במדינת ישראל.

מטרת העל של שב"ס בעת חירום זו היא הצלת חיי אדם ומניעת חדירת מחלת הקורונה לשירות בתי הסוהר והתפשטותה בתוך מתקני הכליאה ומתוכם, תוך שימור, ככל הניתן של שגרת הפעילות והחזקת הכלואים במשמורת בטוחה, נאותה ובריאה.

במסגרת תוכנית ההיערכות של שב"ס, הוקמו שבעה צוותים נושאים של תכנון וניהול, הפועלים באופן שוטף, ובין היתר, צוות כליאה, צוות רפואה וצוות רציפות תפקודית, ונוסף על אלה ננקטו הצעדים הבאים:

סומנו בתי סוהר ואגפים ייעודיים הערוכים לקליטת כלואים הנדרשים לבידוד לפי הנחיות משרד הבריאות, בדומה לכללים החלים על האוכלוסיה האזרחית שמחוץ למתקני הכליאה, וחודדו נהלי הכניסה למתקני הכליאה וצמצום הגורמים מן החוץ הבאים במגע עם הכלואים והסגל. בנוסף, שב"ס פינה והכין את מתקן 'סהרונים' לצורך קליטת אסירים שאובחנו כחולים בנגיף, בדרגת תחלואה קלה. הוראות אלה למעשה נועדו ליתן מענה אף לתרחיש מחמיר של תחלואה במתקני שב"ס, תוך מתן המענה המיטבי האפשרי בנסיבות העניין, בעוד בשלב זה לא ידוע לשב"ס על נשאי קורונה מבין אוכלוסיית האסירים.

כמו כן, הוגדר, בין היתר, "אלגוריתם" לזיהוי חולה קורונה וסדר פעולות להתמודדות עם אדם הנחשד כחולה.

לצד זאת, שונו נהלי העבודה ומשמרות אנשי סגל שב"ס, הכול מתוך מטרה להקטין את מספר הכניסות והיציאות של סגל שב"ס ובעיקר משמרות הבטחון אל ומחוץ לבתי הסוהר, ומתוך מטרה שלא לאפשר כניסה של איש סגל שעלול להיות חולה.

בהקשר זה יצוין, כאמור לעיל, כי שב"ס נקט מדיניות מחמירה כלפי אנשי סגל עוד בטרם הוחלו מגבלות דומות על יתר האוכלוסיה האזרחית. כך למשל, נמנעו יציאות לחו"ל; חלה חובת הרחקה ממתקני שב"ס לשבים מכל יעד בעולם, ולא רק מהיעדים שסומנו על ידי משרד הבריאות; כלל המשרתים בשב"ס נדרשו לחתום מידי יום בעת כניסתם בשערי כלל המתקנים על הצהרת בריאות מפורטת, לרבות בדיקת חום גופם המבוצעת בשגרה מזה זמן.

19. עוד יש לציין, כי תוכנית ההיערכות של שב"ס להתמודדותו עם מחלת הקורונה הועלתה על הכתב והיא ערוכה פרקים פרקים. חלק ניכר מתוכנית ההיערכות, ובתוך כך המסמכים שנכתבו במסגרתה, אינם רלוונטיים לעתירה זו, אך על מנת להמחיש את הרצינות וההתעמקות שבה נדרש שב"ס לנושא ההתמודדות עם מניעת חדירת הנגיף למתקניו, לשם הבטחת שלום הכלואים והסגל, תבקש המדינה לצרף לתגובה זו מסמכים הממחישים את האופן הסדור שבו פועל שב"ס בעת הזו, וקודם לכן, בדגש על ההיבטים המניעתיים והרפואיים של התמודדות עם המחלה.

צילום החלק בתוכנית ההיערכות שעניינו סדר הפעולות עת מתגלה חשד לחשיפה לנגיף בקרב האסירים, מצורף ומסומן מ/ש1.

צילום החלק בתוכנית ההיערכות שעניינו הנחיות רפואה לסגל שב"ס, מצורף ומסומן מ/ש2.

צילום החלק בתוכנית ההיערכות שעניינו המענה הרפואי, מצורף ומסומן מ/ש3.

צילום מסמך מדיניות ראש אגף המטה בשירות בתי הסוהר לביצוע פעולות חיטוי, סניטציה ושמירה על היגיינה באגפים השונים, לפי דרגות סיכון אליהם חולקו האגפים, בהתאם לסוג האסירים השוהים בהם (חייבים בבידוד, חולים וכדומה), מצורף ומסומן מ/ש4.

20. מסמך המענה הרפואי (מ/ש3), מגדיר בין היתר את הסוגיות הבאות: מדדים קליניים ואפדימיולוגיים לזיהוי מקרים חשודים (עמ' 65); המקרים שבהם יבוצעו בדיקות מעבדה לזיהוי המחלה (עמ' 66); אופן ההתמודדות עם מקרים חשודים, כמו גם את המקרים שבהם יבוצע פינוי ממתקני הכליאה לבתי החולים ואת אופן הפינוי (עמ' 67-70); אופן התייעוד והדיווח באשר למקרים חשודים (עמ' 72); דרכי ביצוע של חקירה אפדימיולוגית (עמ' 72); ציוד ההגנה, הניטור והחיטוי שצריך להימצא בכל יחידה (עמ' 71); ואופני ההסברה לכלואים, לסגל ולמבקרים באשר לדרכי מניעת התפשטות המחלה (עמ' 73-72).

במסמך זה אף ניתן ביטוי לעקרון לפיו יש למצוא את האיזון הנכון בין שמירה על בריאותם השוטפת של האסירים ואנשי הסגל בכלל לבין שמירה על בריאותם במובן של הקטנת הסיכוי להידבקות בקורונה, בפרט. על כן נקבע, בין היתר, כי הפניות לרפואת מומחים יינתנו במקרים הכרחיים בלבד, ובאישור של רופא מחוזי. כמו כן, טיפולי פסיכיאטריה ורפואת שיניים יוענקו במקרי עזרה ראשונה בלבד (עמ' 69).

21. עוד יצוין כי שב"ס הנגיש במגוון דרכים מידע חשוב לכלואים בכל הנוגע להתגוננות בפני המחלה; לטיפול במקרי חשד להידבקות; ולגבי השפעת מצב החרום על שגרת החיים בבתי הסוהר.

בראש ובראשונה זהו תפקידו של הסגל בבתי הסוהר ושל מערך הרפואה והסיוע הסוציאלי, אשר נפגשים תדיר עם הכלואים.

כמו כן, הופצו סרטוני הסברה בארבע שפות לכל בתי הסוהר בערוץ ההודעות במערכת הטלוויזיה הסגורה שמצויה בכל תא שבו מצויים עצורים עד תום ההליכים ואסירים שפוטו; פורסמו ראיונות עם מספר גורמים בתחום הרפואה באמצעות "רדיו פוקוס", אשר משדר שידורי רדיו לאסירים ונהנה מכ-80% האזנה בקרב האסירים, וכן הודפסו שלטים רלוונטיים במספר שפות ונתלו בלוחות המודעות באגפים. לצד זאת, פורסמו באתר שב"ס הודעות לציבור הנוגעות לכללי החירום, בכל הנוגע לביקורי משפחות, מפגשים עם עורכי דין ועוד.

22. מעבר לאמור יצוין כי מזה שבועות רבים שגורמי מערך הרפואה בשירות בתי הסוהר עומדים בקשר הדוק עם גורמי משרד הבריאות, לעניין התאמת ההתנהלות להנחיות הניתנות מטעם המשרד. במקביל, לאורך כל התקופה נערכות באופן יומי הערכות מצב אירגוניות שוטפות, תוך שההנחיות הארגוניות מתעדכנות כל העת, במידת הצורך.

23. העולה מן האמור עד הנה - שב"ס פועל בכל הכלים העומדים לרשותו על מנת לנטר ולצמצם חשיפה לנגיף בבתי הסוהר, וכדי להבטיח שמירה על בריאות האסירים, הסוהרים והציבור. כפי שצוין לעיל, עד כה לא ידוע על כלוא שנמצא מאומת להימצאות מחלת קורונה. לצד זאת, קיימים מספר אסירים המוחזקים בבידוד רפואי בהתאם להנחיות משרד הבריאות.

24. הנה כי כן, שב"ס פועל באופן מובנה וסדור, אל מול קשת תרחישים רחבה, להתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה, וליישום התקנות והנחיות משרד הבריאות.

25. להשלמת התמונה יצוין כי כאמור לעיל לבית המשפט הנכבד הוגשו לאחרונה מספר עתירות שעוסקות בנושאים דומים לזה שלפנינו – הערכות המשיבים וגורמי המדינה בהיבטים שונים הנוגעים להתנהלות בתי הסוהר בתקופה זו.

כאן המקום להדגיש כי **אך אתמול**, ביום 31.3.20, דחה בית המשפט הנכבד עתירה קרובה במהותה לעתירה דנן, שעניינה היה – בתמצית – כי בית המשפט הנכבד יורה למשיבים לקבוע הנחיות ונהלים להתמודדות מתאימה בשלל היבטים עם נגיף הקורונה בתוך מתקני שב"ס – ראו בג"ץ 2279/20 **רופאים לזכויות אדם – ישראל נ' שירות בתי הסוהר** (ניתן ביום 31.3.20). בפסק דינו של בית המשפט הנכבד נקבע בין היתר כי "בהינתן התגובה המפורטת שהוגשה על ידי המשיבים וההבהרות הנוספות שנמסרו במהלך הדיון היום, **נחה דעתנו כי הסוגיות שהועלו בעתירה קיבלו מענה מניח את הדעת בתכנית ההיערכות ובהנחיות הסדורות של המשיב 1 ומשכך מצאנו כי העתירה מיצתה את עצמה ודינה להימחק**". דברים אלה ודאי יפים אף לעתירה זו, כפי שיפורט להלן במסגרת עמדת המשיבים.

עמדת המשיבים

דיו העתירה להידחות על-הסף

26. המשיבים יטענו כי אין מקום למתן הסעדים הכוללניים המבוקשים בעתירה.

עניינו של **הסעד הראשון** בבקשה כי בית המשפט הנכבד יורה למשיבים כי הם "ינקטו באופן מיידי בצעדים הדרושים לשמירת חייהם ולהבטחת בריאותם של האסירים מעל גיל 60 והאסירים החולים הכרוניים בהתאם לתקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש – הגבלת פעילות), תש"ף-2020; לצו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש) (בידוד בית והוראות שונות) (הוראת שעה), תש"ף-2020; ולהנחיות משרד הבריאות".

ברי, אף אם נתעלם מכלל הפעולות הרבות ששב"ס נוקט כמפורט לעיל, כי אין המדובר בסעד אופרטיבי, לשון המעטה, אלא **בבקשה כוללנית וגורפת**.

עניינו של **הסעד השני** הוא בבקשה כי בית המשפט הנכבד יורה על **שחרור אסירים כללי וגורף** של אסירים הנמנים על כל קבוצות הסיכון, בעוד העותרת לא טרחה להעמיד תשתית עובדתית של ממש להצדקת צעד מעין זה, ובכל הכבוד אף לא הציגה תשתית משפטית המאפשרת נקיטה בצעד מעין זה - כפי שיפורט בהמשך.

על רקע האמור, המשיבים יטענו כי אף סעד זה הוא כללי וכוללני, אך יתירה מזאת **אין מקום לתיתו אף בהעדר כל עילה לנקוט בצעד כה חריג של שחרור אסירים גורף**.

27. **באשר לסעד הראשון** – בית המשפט הנכבד מתבקש ליתן צו כללי וכוללני שאין אפשרות ממשית לפקח על יישומו. יתר על כן, ממילא אין בו כל צורך שכן המשיבים פועלים לכך כמפורט לעיל בכל דרך העומדת לרשותם, בהתאם לדין ולהנחיות משרד הבריאות. על כן, ברי כי אין כל צורך במתן צו שיפוטי שיאמר את המובן מאליו - כי המשיבים נדרשים לפעול בהתאם לדין, מכוח סמכויותיהם, ולהבטיח שמירה על חייהם ובריאותם של האסירים המוחזקים בבתי הסוהר.

28. בכל הכבוד, דומה כי לעותרת אצה הדרך לפנות בעתירה דנן, בעוד היא אינה טורחת להעמיד תשתית עובדתית של ממש, אם בכלל, ביחס למחדל – לכאורי – כל שהוא בפעילות המשיבים לשמירה על שלומם ובריאותם של האסירים.

כך, בולטת בהיעדרה תשתית קונקרטיית כל שהיא שיכולה ללמד על מקרים פרטניים של אסירים המצויים בקבוצת סיכון ואשר לשיטת העותרת לא ניתן להם מענה מספק, במסגרת כלל האמצעים הננקטים שפורטו לעיל.

כל שטענה העותרת, באופן כללי בלבד, הוא כי "מפניות של אסירים ועורכי דין אל לשכת עורכי הדין עולה כי האסירים מעל גיל 60 והאסירים החולים במחלות כרוניות חוששים לבריאותם ולחיייהם. הם סבורים כי החזקתם בתנאים הקיימים איננה אנושית ומסכנת את בריאותם" (סעיף 14 לעתירה). אלא, שמסיבה השמורה עימה בחרה העותרת שלא לצרף לעתירתה ולו פניה אחת מאלה שקיבלה לטענתה בנושא זה, ולחלופין להעמיד בפני בית המשפט הנכבד את העולה מהן ככל שיש בו ממש.

דווקא לאור מעמדה של העותרת ברי כי באפשרותה היה לעמוד על מאמצי שב"ס בעניין זה חלף פנייה לבית המשפט הנכבד, ואין לנו אלא לתמוה על שלא מצאה לעשות כן – למצער – באופן מספק.

29. מכל מקום, כידוע, בית המשפט הנכבד שב וקבע כי לא יידרש לסעדים שההיבט הדומיננטי בהם הוא כלליותם, וכי ככלל לא יוציא צווים שאין יכולת מעשית לפקח על יישומם. לעניין זה, ראו והשוו לדבריו של כב' השופט זמיר בפסק דינו של בית המשפט הנכבד בבג"ץ 1901/94 לנדאו נ' עיריית ירושלים (ניתן ביום 19.7.94), כדלקמן:

9. הלכה פסוקה היא שבית-משפט זה אינו נענה לעותר המבקש סעד כוללני. ההבדל בין סעד כוללני לסעד ממוקד אינו חד ואינו ניתן להגדרה מדויקת. אפשר לומר, בלי למצות ואף בלי לדייק, כי סעד כוללני מתייחס, בדרך כלל, למדיניות הראויה בסוג של מקרים או לדרך ההתנהגות הנדרשת בסוג של מקרים, שמספרם אינו ידוע ופרטיהם אינם ברורים, להבדיל מסעד ממוקד, המתייחס למקרה מסוים שעובדותיו ידועות וברורות.

[...]

האמת ניתנה להיאמר, כי מה שמבקש מאתנו העותר, הוא, שנורה למשיב באופן כללי, שידאג לביצוע החוק הנדון, וברור שאין כל תועלת ממשית במתן תרופה שכזאת.

[...]

10. [...] הצהרה כזאת כמוה, למעשה, כהצהרה שעל המשיבים לקיים את חוק התכנון והבניה, ובכלל זה למלא את החובות שחוק זה מטיל עליהם.

אך הצהרה כזאת, האומרת את המובן מאליו, מיותרת לחלוטין. וכי המשיבים טוענים שהם פטורים מעולו של החוק? וכי העותרים סבורים שהצהרה של בית המשפט כי יש לקיים את החוק תוסיף לחוק תוקף או משקל? בית המשפט אינו נותן הצהרות מעין אלה, שאין בהן צורך, תועלת או כבוד. [ככלל שלא צוין אחרת, ההדגשות מכאן ואילך הוספו על-ידי הח"מ]

כן ראו והשוו את דבריו של כב' השופט מזוז בפסק הדין בבג"ץ 2223/15 רגבים נ' שר הביטחון (ניתן ביום 22.7.15).

30. לנוכח האמור, המשיבים יטענו כי יש לדחות על-הסף את בקשת העותרים ליתן צו שיפוטי שיורה למשיבים לנקוט באופן כללי בצעדים הדרושים לשמירת חייהם ובריאותם של האסירים, בהתאם להוראות הדין החלות לעניין.

31. מעבר לכך, ובהמשך לאמור לעיל, המשיבים יטענו כי אף אין כל מקום למתן הסעד הכללי והכוללני דנן מאחר שמדובר בבקשה כי בית המשפט הנכבד יתערב בשיקול דעתו של שירות בתי הסוהר בניהול מתקניו - צעד חריג ביותר, בשים לב להלכה הפסוקה בנוגע למתחם ההתערבות המצומצם בהחלטותיו. זאת בפרט, מקום בו לעמדת המשיבים לא עלה בידי העותרת להרים את הנטל ולו באופן ראשוני.
32. בהתאם לסעיף 76 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 (להלן: **פקודת בתי הסוהר**), שב"ס יעסוק **"בניהול בתי הסוהר, בהבטחת אסירים ובכל הכרוך בכך"**. סעיף 74(א) לפקודת בתי הסוהר מסמיך רופא שב"ס לדאוג לבריאות האסירים ולהביא בפני נציב בתי הסוהר כל פעולה הנדרשת לשמירה על בריאות האסירים; וסעיף 13 לפקודת בתי הסוהר קובע את סמכותו של שב"ס, במקרה של התפרצות מחלה מדבקת, להעביר אסירים למקומות כליאה והחזקה אחרים. ואכן, בהתאם להוראות הפקודה, לשב"ס סמכות רחבה לקבוע הוראות שונות בכל הנוגע לניהול בתי הסוהר, ודאי לשם דאגה לבריאותם ולשלומם של האסירים, ובכלל זה, קביעת כללים והוראות לעניין התנהלות במצב הדברים הנוכחי לצורך מניעת התפשטות נגיף הקורונה.
33. כפי שפורט לעיל, שירות בתי הסוהר פועל מזה כחודשיים – וממשיך לפעול גם בימים אלה – לנקיטת מגוון רחב של פעולות שמטרתן למנוע את התפשטות הנגיף בבתי הסוהר ולשמור על שלומם ובריאותם של האסירים – הכל במסגרת סמכותו לפי כל דין.
34. בית המשפט הנכבד קבע פעמים רבות בעבר כי לא יתערב בנקל בשיקול דעתו של שב"ס באשר לאופן יישום סמכותו [ראו והשוו, בין רבים: בג"ץ 8297/15 **הררי נ' שירות בתי הסוהר** (ניתן ביום 18.8.19) (פסקה 37 לפסק דינו של כבי' השופט מינץ); רע"ב 8020/09 **אבוטבול נ' שירות בתי הסוהר** (ניתן ביום 26.7.10) (פסקה יז לפסק דינו של כבי' השופט [כתוארו אז] רובינשטיין)], וודאי כאשר העתירה דנן אינה מגלה ראשית עילה לעשות כן.
35. **באשר לסעד השני** – שחרור אסירי אוכלוסיות הסיכון **באופן גורף**. ברי, כי המדובר בצעד מרחיק לכת המתבקש באופן כללי וכוללני בהעדר תשתית עובדתית או משפטית של ממש – לא ביחס לפעולות שב"ס לצמצום הסיכון; לא ביחס להעדרן, כביכול, של אפשרויות טיפוליות אותן יעמיד שב"ס במידת הצורך; לא ביחס לצורך קיים וממשי, כל שהוא, של אוכלוסייה זו; ולא ביחס למסגרת המשפטית המאפשרת זאת, חרף הסיכון לשלום הציבור והפגיעה באינטרס הציבורי, במקרה כזה או אחר, לרבות זכויות נפגעי עבירה. (השוו: הוראות חוק שחרור על תנאי ממאסר, התשס"א-2001 ובפרט סעיפים 3, 7 ועוד). על רקע האמור, אף סעד זה לוקה בהיותו כללי, כוללני והוא אף לוקה בהעדר תשתית עובדתית ומשפטית, ובהעדר עילה.
36. לעמדת המשיבים, די בכלל האמור כדי לדחות העתירה, על שני ראשיה, **על הסף** הן בהיותה כוללנית, הן בהעדר עילה.

למעלה מן הצורך - דין העתירה להידחות אף לגופה

37. כאמור לעיל, בבסיס העתירה בקשת העותרת להורות לשירות בתי הסוהר לפעול בהתאם לתקנות ולנהלי משרד הבריאות ולדאוג לשלומם של אסירים הנמצאים בקבוצת סיכון לחלות בנגיף הקורונה. כן טוענת העותרת כי המצב הנוכחי מחייב שחרור רחב היקף של אסירים.
38. לגופם של דברים, המשיבים יטענו כי העותרת רחוקה עד מאוד מלהרים את הנטל להראות צורך כל שהוא בהתערבותו של בית המשפט הנכבד בעניין, שעה שהמשיבים ממילא פועלים להבטחת שלומם של כלל האסירים, באמצעות נקיטת פעולות שונות והיערכות מבעוד מועד למגוון רחב של תרחישים אפשריים בקשר להתפשטות הנגיף.
39. דומה כי אין צורך לחזור על כל אשר פורט לעיל ביחס לפעולות המשיבים לנקיטת מגוון רחב של אמצעים שמטרתם למנוע ככל הניתן את התפרצות הנגיף במתקניו ושמירת הכלואים מפני הידבקות, **ודי בכך כדי לדחות הסעד הראשון בעתירה אף לגוף הדברים.**
40. באשר לסעד השני המבוקש בעתירה - לשחרור אסירים גורף מבתי הסוהר. כאמור, המדובר בסעד כללי ומרחיק לכת. נזכיר מושכלות ראשוניים, המדובר במי אשר הוחלט על ידי הערכאות השונות כי עליהם לרצות עונשי מאסר בשל ביצוע עבירות פליליות, וממילא עליהם לרצות את עונשם באופן מלא. המדובר ביסוד מיסודות שיטתנו המשפטית, ובחלק מהותי מתכליתו של המשפט הפלילי, אשר נועד, בין היתר, להגן על האינטרס הציבורי, המחייב תפיסת עבריינים, העמדתם לדין, והענשתם, תוך מימוש תכליות הענישה השונות. ברי אם כן, כי שחרור גורף כמבוקש של אסירים שטרם השלימו את תקופת מאסרם, שלא לפי חוק שחרור על תנאי ממאסר, נוגד באופן מובהק את יסודות המשפט הפלילי, וממילא אין הוא יכול להיות דרך המלך להתמודדות המשיבים גם אל מול אירוע חריג כבענייננו.
- לא זו בלבד, העותרת לא הרימה בעתירתה את הנטל להראות כי מדובר בצעד מחויב המציאות, או כי יש הצדקה כלשהי לתנו. ההפך הוא הנכון, העותרת מבקשת לשחרר באופן גורף אסירים המצויים בקבוצות סיכון לחלות במחלה, וזאת בהתבסס על קריטריון זה בלבד, בלא התייחסות ממשית לעצם הצורך בכך, ובלא התייחסות כל שהיא לאינטרס הציבורי הרחב ולשיקולים ציבוריים שונים הכרוכים בשחרור אסירים, כמו למשל מידת המסוכנות הנשקפת מהם לשלום הציבור; חומרת העבירות בהן הורשעו; משך עונש המאסר שנגזר עליהם ומועד תום שחרורם המלא, וכן שיקולים שונים נוספים אשר מנויים בהוראות הדין המסדירות שחרור מוקדם או הוצאה לחופשה מיוחדת של אסירים.

41. העותרת מפרטת שורת סמכויות שמכוחן, לפי טענתה, ניתן לשחרר כיום אסירים המצויים בקבוצת סיכון (סעיף 16 לעתירה), תוך שהיא טוענת כי "לא נדרש כל הסדר חקיקתי נוסף לשם כך, ודי בסמכויות שבחוק הקיים לצורך יישום מתווה ברור לטיפול באוכלוסייה זו" (סעיף 19 לעתירה).

בכל הכבוד טענה זו שגויה.

לו היו סבורים המשיבים כי ישנה הצדקה לנקיטה בצעד מעין זה המבוקש על ידי העותרת, הרי שהיה עליהם להידרש לתיקון או העמדת מסגרת משפטית שתאפשר זאת (כפי שנקטו בהקשרים מסוימים במסגרת התקנת תקנות שעת חירום רלוונטיות כמפורט לעיל ולהלן) – שכן **זו אינה קיימת לעת הזו**. בניגוד לטענת העותרת, הדין **הקיים** אינו מקים למשיבים אפשרות לשחרור גורף כמבוקש על ידי העותרת.

נתייחס לאפשרויות אותן הזכירה העותרת בסעיף 16 כאמור, כסדרן, אשר כל אחת לפי עניינה לא מעמידה למשיבים אפשרות לביצוע השחרור המבוקש על ידי העותרת:

א. שחרור על תנאי מטעמים רפואיים לפי סעיף 7 לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001 – סעיף זה כולל **רשימה סגורה של מצבים רפואיים**, חמורים במיוחד, שרק בהתקיימם מוסמכת ועדת שחרורים להורות על שחרורו של אסיר ממאסר. זאת, לאחר שהביאה בחשבון את האינטרס הציבורי, כמפורט בסעיף 7(ג) הקובע כי "בבואה להחליט על שחרור על-תנאי לפי סעיף זה, תשקול הועדה גם שיקולים של טובת הציבור, לרבות שלום משפחתו של האסיר ושלום נפגע העבירה ומשפחתו". סעיף זה בנוסחו הנוכחי אינו כולל סכנת הידבקות בנגיף הקורונה (או בכל מחלה אחרת) או השתייכות לקבוצת סיכון בהקשר זה. לפיכך, הוראת סעיף זו אינה מאפשרת שחרור האסירים המצויים בקבוצת סיכון לחלות במחלה. לא למותר אף לציין, כי **הסמכות להורות על שחרורו הזמני של אסיר ממאסר בהתאם להוראות סעיף 7 אינה נתונה לגורמי המשיבים, אלא לוועדת השחרורים, כאמור**.

ב. הוצאה לחופשות ארוכות לפי פקודת נציבות 04.40.00 – כאמור בראש הפקודה, סעיף 36 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש] התשל"ב-1971, מסמיך את השר לביטחון הפנים לתת לאסיר חופשה מיוחדת **לפרק זמן של עד 96 שעות**, ובהתאם – הסמכות להוצאת אסירים לחופשה לפי הפקודה, מוגבלות לפרק זמן זה. ברי, כי הרחבה של סמכות זו לתקופות ארוכות יותר מחייבת תיקון חקיקה. כפי שצוין מעלה, בימים האחרונים אכן הותקנו תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (חופשה מיוחדת לאסיר) התש"ף-2020, המאפשרות הוצאה לחופשה מיוחדת **לפרק זמן של עד 30 ימים**, של כלואים העומדים בהגדרה הקבועה לעניין זה בתקנות, שיתרת מאסרם עד למועד השחרור המנהלי אינה עולה על 30 ימים, ואשר עומדים בתנאים שנקבעו כמפורט. תקנות אלה יצרו איזון עדין בין המאמץ להפחית את הצפיפות בבתי הסוהר על ידי דילול אוכלוסיית האסירים, ובין החובה לשמור על ביטחון הציבור באמצעות

קביעת קריטריונים קפדניים באשר לאוכלוסיית האסירים שלגביה יחול הסדר זה. ואכן, התקנות מסייעות בהתמודדות שב"ס באמצעות הפחתה של אוכלוסיית האסירים תוך שמירת אינטרסים שונים באמצעות התנאים שנקבעו (וביניהם בין היתר, אי שחרורם של אוכלוסיות המסכנות במובהק את שלום הציבור ובטחונו). אולם יש בכך להמחיש כי פקודת הנציבות ודאי לא מקימה כשלעצמה סמכות נרחבת להוצאת אסירים לחופשות ממושכות כמבוקש על ידי העותרת, וכי נדרשת לשם כך הסמכה בדין.

ג. הוצאה לחופשות באיזוק אלקטרוני – הסמכות לעשות שימוש באיזוק אלקטרוני מוגבלת לפי חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), תשנ"ו-1996, וכן לפי חוק שחרור על תנאי ממאסר, תשס"א-2001 לשני מצבים בלבד: **החלטה שיפוטית** על מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, **והחלטת ועדת שחרורים** בדבר שחרור על-תנאי ממאסר בתנאי פיקוח מסוג זה. סמכות זו מסורה במקרים הרלוונטיים – שעל פי דין כלל אינם ממין העניין שבפנינו – לבית המשפט המוסמך ולוועדת השחרורים, לפי העניין. לפיכך, סמכות זו אינה מעניקה למשיבים אפשרות לנקוט בשחרור המוני כמבוקש של אסירים, אף לו היו סבורים שיש הצדקה לכך – ולא היא. דומה, בכל הכבוד, כי העותרת בחרה להתעלם גם מכך.

ד. הרחבת השחרור המינהלי הקבוע בסעיפים 68א-68ג לפקודת בתי הסוהר (להלן – הפקודה) – שב"ס פועל בימים אלה בהתאם לסמכותו לבצע שחרור מינהלי, ומשחרר אסירים בתנאים הקבועים בהוראות התוספת הראשונה לפקודה, וביתר שאת מאז הרחבתה של הסמכות לתקופות ממושכות נוספות במסגרת תיקון מס' 54 לפקודה (הוראת שעה) – התשע"ט-2018, וזאת כחלק מהצעדים שנקטו ליישום פסק דינו של בית המשפט הנכבד בבג"ץ [1892/14] **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לביטחון פנים** (מיום 13.6.17)]. למותר לציין כי מועד השחרור המינהלי נקבע בהתאם למשך תקופת המאסר לה נדון האסיר, כמפורט בהוראות התוספת לפקודה, ובהתאם לתנאים הקבועים בחוק לעניין זה, והוא אינו מתייחס לקריטריונים אחרים כגון מצבו הבריאותי של האסיר, וודאי לא להשתייכותו לקבוצת סיכון לחלות בקורונה. מכאן, כי לא ברור על בסיס מה סבורה העותרת כי הדין הקיים מקים למשיבים אפשרות לנקוט בצעד המבוקש על ידה בדרך זו.

42. העולה מכלל האמור הוא כי, בניגוד לנטען, העותרת לא העמידה מסגרת משפטית המאפשרת קיומו של הסעד המבוקש על ידה. רחוק מכך.

43. יובהר כי בהתאם למצב המשתנה מעת לעת, ולפי ההתפתחויות - המשיבים ממשיכים לבחון בשיתוף עם גורמי הממשלה השונים אפשרויות שונות להרחבת סל הכלים הקיים בדין כעת אל מול תרחישי הייחוס, הכל בכפוף לצרכים ובשים לב למכלול השיקולים הנוגעים לעניין, ובכלל זה הצורך לשמור על האינטרס הציבורי שבריצוי עונשים, ועל ביטחון הציבור. אף בכך יש כדי לשמוט את טענות העותרת ביחס לצורך "לדרבן" את המשיבים לנקוט בכלל הפעולות הדרושות ככל שהם סבורים כי יש בהן צורך.

44. לנוכח כלל האמור לעיל, אף דינו של הסעד השני להידחות לגוף הדברים בהעדר עילת התערבות כל שהיא.

סיכום

45. המשיבים יטענו כי דין העתירה להידחות הן על הסף, הן לגופה, תוך חיוב העותרת בהוצאות.

ממשלת ישראל ורשויות המדינה השונות, מצויות בעיצומה של "מערכה" לעצירת התפשטות מחלת הקורונה, והמשיבים עושים לילות כימים במטרה להתמודד עם האתגרים שמציבה התקופה ועם המציאות המשתנה תדיר.

העתירה אינה מבססת כל צורך בהתערבותו של בית המשפט הנכבד בעניין, והסעדים המבוקשים במסגרתה הם סעדים כלליים וכוללניים, שבית המשפט הנכבד אינו נוהג לתתם.

לגופם של דברים, יודגש כי המשיבים ודאי אינם חולקים על הצורך בשמירה על בריאותם של האסירים כולם, והם ממילא פועלים כל העת לשם מניעת התפרצות הנגיף והתפשטותו בבתי הסוהר. במצב הדברים האמור, המשיבים יטענו כי העתירה אינה מגלה ראשית עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד.

תגובה זו נתמכת בתצהירו של סגן גונדר אשר יפרח – רע"ן מבצעים בחטיבת הביטחון – שירות בתי הסוהר.

היום, ז' בניסן, התש"ף
1 באפריל, 2020

רותם סלמה, עו"ד

עוזרת ראשית במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

אבישי קראוס, עו"ד

סגן בכיר א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה